
Gdańsk-Wisłoujście - twierdza morska.

Ochrona Zabytków 15/2 (57), 74

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W 1961 r. kontynuowano prace archeologiczne prowadzone systematycznie od kilku lat na terenie grodziska w Gieczu (pow. Środa). Odkryto dwie fazy wału z IX—X w. oraz fragment moszczonęj drewnem ulicy i młodszy wał z XII—XIII w., który łączy się z rozbudową grodu po najeździe Brzetysława. Natrafiono także na fragment architektury murowanej: jest to odcinek muru fundamentowego długości 16 i grubości 1 m ułożonego na zaprawie wapiennej. Czas powstania muru określa się na przełom z XII—XIII w.

Giecz — grodzisko

Po odbudowie w latach ubiegłych wieży latarni morskiej z XV i XVI w. i częściowej konserwacji otaczającego ją wieńca dwupoziomowych działobitni z XVI w. — kolejnym etapem odtworzenia pełnej pierwotnej formy twierdzy była odbudowa w 1961 r. domków, dobudowanych do wieńca od strony południowej w pierwszej ćwierci XVII w. Są one ciekawym przykładem standaryzowanej, segmentowej zabudowy, operującej modulem dwukondygnacyjnego budynku ze szczytem. Odbudowa objęła górną kondygnację całości zespołu — ścianki działowe, szczytowe, konstrukcje dachowe. Przywrócono także elewacjom pierwotną fakturę przez zastosowanie drobnej cegły — holenderki.

*Gdańsk—Wisłoujście —
twierdza morska*

Ratusz w Głębzczech zniszczony został i spalony w czasie ostatnich działań wojennych. W roku 1961 przeprowadzono badania oraz inwentaryzację ocalałej wieży i części najstarszego założenia, odkrywając szereg cennych fragmentów (m. in. portali, pierwotnej dekoracji sgrafitto itp.) oraz wyjaśniając fazy rozbudowy budynku. Wyodrębnione zostały mury pierwotnych sukienic z przełomu XIII/XIV w. oraz partie pochodzące z późniejszej przebudowy gotyckiej, a następnie renesansowe. W toku prac wysunął się m. in. problem opracowania lica gotycko-renesansowej wieży, w której przyziemiu — dawniej zasłoniętym przylegającymi budynkami — zachowały się fragmenty oryginalnego sgrafitta. Zostało ono niestety w partiach górnych pokryte przez Niemców warstwą zaprawy cementowej (grubości ca 7 cm), w której tą samą techniką, lecz w zmienionej barwie powtórzono ornamentację oryginału. Wobec niemożności usunięcia tego tynku bez uszkodzenia lica ceglanego, przyjęto konieczność zatarcia go warstwą zaprawy dla właściwego wydobycia partii oryginalnych.

Głębzyce — Ratusz

W dolnych partiach ścian pierwszego przęsła prezbiterium odsłonięte zostały spod późniejszych, zawieszonych tu obrazów na drzewie, malowidła ściennie, wykonane po pożarze w 1571 r. na zlecenie Kaspra Jeszkego, opata konwentu cysterskiego. Malowidła wyobrażają fundatorów i dobroczyńców opactwa: na ścianie północnej — poczet książąt pomorskich z rodu Gryfitów, na południowej — królów polskich.

Oliwa — katedra. Odkrycie i konserwacja malowideł ściennych

Konserwacja dokonana została przez zespół artystów malarzy konserwatorów, pod kierunkiem Jerzego Wolskiego (Gdańsk). Odstające partie tynku przytwierdzono do podłoża, usunięto pęcherze i całość malowideł odczyszczono, ubytki zakitowano i wypunktowano dla uzyskania całości kompozycji, starannie odróżniając techniką partie rekonstruowane.